

SÍ A EUROPA DES DE CATALUNYA

Ignasi Guardans. Diputat de CiU al Parlament Europeu. Aliança dels Demòcrates i Liberals per Europa.

És habitual que a l'estiu ens acompanyin alguns llibres d'aquells que es deixen sempre per a la lectura pausada i reflexiva que només permeten les vacances. En el meu cas, d'entre tots ells voldria destacar-ne un, *Berlín*, el magnífic treball de l'historiador Anthony Beevor sobre els últims mesos de la Guerra Mundial vistos des de la perspectiva de l'agonia final del nazisme i de l'avanç de l'exèrcit soviètic al Front Oriental que acaba amb la caiguda de la capital del Reich. El llibre, un autèntic *best seller* a tot Europa, és aterridor en el que té de descripció de la crua realitat de la guerra, i de molta novetat per la informació que aporta i la forma quasi novel·lada però perfectament verídica d'explicar els fets. Et queden gravades, amb més força que si es tractés d'una pel·lícula, les imatges violentes de mort i d'odi, de violacions i de desplaçaments massius forçosos de civils en la duríssima lluita als Bàltics, a Polònia, a Prússia. I finalment, al cor mateix de la ciutat de Berlín.

No he pogut llegir aquestes pàgines sense reflexionar permanentment sobre el miracle que suposa que, menys de 60 anys més tard, els testimonis presencials d'aquell drama que han sobreviscut i els seus fills comparteixin un mateix projecte polític i econòmic que anomenem Unió Europea. Tantes vegades parlem de la UE com si fos una institució de solidesa i antiguitat poc menys que eclesiàstica, sense adonar-nos, potser, de que sis anys més tard de l'entrada de les tropes de Franco a Barcelona, per citar un fet que tants catalans encara tenen com un record propi o que han sentit explicar en primera persona, milers i milers d'uropeus encara es mataven amb un odi visceral en la que alguns han anomenat la guerra civil europea. Tot just fa uns dies hem vist fins a quin punt és viva la memòria de l'alliberament de París. I avui, gràcies a la Unió Europea, francesos, alemanys, polonesos, txecs i lituans no només han unificat els seus espais econòmics i industrials, sinó que es reconeixen recíprocament les decisions judicials de forma quasi automàtica, comparteixen moneda o estan disposats a fer-ho pròximament,

o seuen junts en l'assemblea democràtica més gran del món, el Parlament Europeu.

I, inevitablement, aquesta perspectiva històrica, global, se m'imposa quan intento analitzar la Unió Europea d'avui, amb els seus greus defectes, amb les seves carències. O quan penso en aquest nou pas endavant que, en aquest complicat procés, representa la Constitució europea. Jo no sabia pensar en Catalunya com a projecte nacional separant de forma analíticament pura la seva geografia de la seva cultura, o el benestar i la seguretat de la seva gent de la defensa de la seva llengua, o la seva rica i complexa història dels valors democràtics i de pau que ens són molt majoritàriament comuns. Tampoc ho sé fer amb Europa. Per això, em sento incapaç de valorar el projecte de Tractat constitucional per a la Unió Europea com si fos un simple document jurídic fred que algú ens vol imposar des de fora, un producte de laboratori, i fer-ho ignorant d'on venim, com hem arribat fins aquí, què és el que volem reforçar amb aquest text com a projecte conjunt d'un "nosaltres" que afecta 455 milions de persones. Respecto evidentment que algú pugui veure tot l'històric procés de construcció europea des de la perspectiva exclusiva dels nostres drets lingüístics. Altres, per exemple, voldrien veure-ho tot a través del prisma exclusiu del reconeixement de les arrels cristianes d'Europa, o del nivell de les garanties socials, o de tants altres criteris que poden ser legítimament "condicions *sine qua non*". A mi em resulta impossible perdre aquesta visió global o de conjunt, també en termes històrics, a l'hora de pronunciar-me sobre un text que sens dubte defensaria amb força si hagués nascut a Marsella o a Leipzig.

És ben cert que aquest no és el millor text que els europeistes convençuts hauríem proposat, i que moltes propostes ambiciosos que va aprovar la Convenció europea han quedat retallades. Malauradament en alguns punts s'han imposat els equilibris de poder, i sobretot la necessitat de donar satisfacció a vint-i-cinc governs diferents amb dret de veto, especialment la Gran Bretanya.

I també és innegable que si examinem el text constitucional exclusivament des de la perspectiva del reconeixement nacional de Catalunya no en

podem fer una valoració positiva, per més que hi hagi hagut algunes i innegables millores en el reconeixement de les regions amb competències legislatives. Això no hauria de ser tampoc, però, una sorpresa. He tingut l'honor de dedicar moltes, moltes hores durant els darrers anys a fer el seguiment des del Congrés de Diputats de l'evolució primer de la Convenció que elaborava el text inicial, i després de la Conferència intergovernamental que l'havia d'aprovar (sovint, tot s'ha de dir, davant la indiferència absoluta d'alguns dels que ara encapçalen la manifestació del no). Dic fer-ne el seguiment, no influir-hi, perquè eren el PP i el PSOE els que, en qualitat de *partidos con sentido de Estado*, es van repartir en tot moment la feina i la representació de tots nosaltres. Un vot particular a l'informe final dels nostres treballs parlamentaris, presentat per CiU i publicat oficialment, va deixar constància de les nostres discrepàncies, també de les que feien referència a la llengua catalana. Era clar, doncs, que al nostre parer el text tenia llums, i tenia zones d'ombra. I era clar també, ningú ens ho amagava, que tot allò que faltava en termes de reconeixement nacional i lingüístic no es devia al rebuig d'algunes propostes per part de potències estrangeres enemigues de Catalunya, si no a la actuació transparent i directa a Brussel·les dels representants del PP, amb nom i cognoms, que mai amagaren el que feien i defensaven, sovint (encara que no sempre, puc admetre-ho) amb la complicitat del Partit Socialista, rebutjant un cop sí i l'altre també propostes molt concretes que haurien anat en la direcció d'un major respecte a l'Europa de les regions i dels pobles. Qui és doncs el responsable d'això? Brussel·les? Europa? De veritat preteníem que Chirac, Schröder, Blair o Berlusconi ens donessin més reconeixement als catalans del que defensaven els negociadors d'Aznar o Josep Borrell? Sincerament, a mi em sorprèn una mica aquesta catarsi col·lectiva que ha començat, on de sobte totes les comprensibles frustracions nacionalistes dels patriotes catalans es materialitzen en el rebuig a la Constitució europea com agulles de vudú clavades en un ninot. Encara més quan, de forma sorprenent, sembla com si molts dels que ara es pronuncien volguessin de fet que la Constitució europea s'aprovés, això sí, però amb el rebuig dels catalans. O és que de veritat totes aquestes veus que sentim en contra del text desitgen una paralització del procés d'integració europea i una crisi política del projecte sense precedents? O és

que de veritat creuen que és millor deixar les coses com estan, el que de fet vol dir anar endarrere? Proponem de veritat deixar d'avançar en el control democràtic de les institucions, com fa aquest projecte? O bloquejar la construcció de l'Europa de la seguretat i de la justícia? O frenar una Europa més social, a la qual ja han donat el seu suport els sindicats europeus? O potser volem negar valor jurídic a la Carta de drets fonamentals? O es tracta d'impedir l'establiment de nous instruments que ens permetin fer sentir millor al món la veu de la pau i la llibertat? No, sincerament no crec que ni tan sols en nom d'una suposada defensa de la llengua catalana puguem oposar-nos a tot això. Perquè si arribéssim a parar-ho els catalans, que certament podríem condicionar el resultat del referèndum a tot Espanya, ens en penediríem ben aviat, i per molts i molts anys. I si el projecte s'aprova sense nosaltres, el nostre no perdrà tots els seus matisos reivindicatius tan aviat com creui els Pirineus, per acabar dins el mateix sac dels Le Pens, dels Haiders, i de tots aquells que en les antípodes del que volem i defensem treballen per enderrocar allò que ens ha costat tant de temps construir. Defensem la llengua? Sí! I fem-ho des de la legitimitat que ens dóna la complicitat amb el projecte. I aprofitem aquestes energies de revolta i reivindicació per fer sentir a Madrid, a les Corts i a la Moncloa, de forma unitària, un clam a favor del català i dels nostres drets lingüístics. Costarà probablement més esforç. Però serà més productiu. El que alguns proposen, en canvi, tot i merèixer el ple respecte democràtic, és aparentment més barat i senzill. Però pot tenir efectes demolidors per al projecte, per al país, i certament per al partit que se'n faci responsable.

Publicat al diari AVUI el 31 d'agost de 2004